

KOMISJA KODYFIKACYJNA

SEKCJA PRAWA KARNEGO.

TOM V. ZESZYT 7.

PROJEKT WSTĘPNY
USTAWY O WYKROCZENIACH ADMINISTRACYJNYCH
WRAZ
Z SUMARYCZNEM UZASADNIENIEM.

Opracował referent projektu,
prof. EMIL STANISŁAW RAPPAPORT,
przy udziale wykonawczym referendarza
Sekretarjatu Generalnego Komisji Kodyfikacyjnej,
dr. R. LEMKINA.

WARSZAWA — 1931.

WYDANO z DUBLETÓW
Biblioteki Narodowej

187

N. 001

PRZEDMOWA REFERENTA.

Niniejszy projekt wstępny ustawy o wykroczeniach administracyjnych jest raczej wynikiem pracy zbiorowej, niżli owocem twórczości indywidualnej, w ścisłym tego słowa znaczeniu.

Od początku mej pracy, jako inicjatora-wnioskodawcy projektu ustawy o wykroczeniach, według ówczesnej koncepcji z r. 1929, ulegających właściwości sądów powszechnych¹⁾, ułożyły się stosunki tak szczęśliwie, że mogłem korzystać z cennej pomocy nie tylko poszczególnych kolegów specjalistów w łonie samej sekcji i poza nią, ale i z pomocy zbiorowej właściwej organizacji pomocniczej Komisji Kodyfikacyjnej (Polskiego Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego).

To też do grona właściwych współautorów projektu niniejszej ustawy zaliczyć winienem: przede wszystkim pp. sędziów K. Berezowskiego i J. Rosenzweiga, autorów cennych referatów przygotowawczych²⁾, zawierających pracowicie zestawiony cały, tak trudny do objęcia, odnośny materiał prawno-porównawczy, zarówno polski, jak i celowo dobrany obcy.

Następnie zaliczyć winienem do grona współautorów

---

¹⁾ p. zeszyty „Komisji Kodyfikacyjnej“, sekcja prawa karnego, tom IV, zes. 4, og. zb. Nr. 42 i tom V, zes. 1, og. zb. Nr. 45, oraz mój referat uzupełniający „Zagadnienie kodyfikacji wykroczeń w ustawodawstwie polskim“. Warszawa, 1929.

²⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna“, og. zb. Nr. 42.

i pp. prof. A. Mogilnickiego i sędziego S. N. St. Śliwińskiego, członków właściwej podkomisji przygotowawczej sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej¹⁾, jak również prof. J. Makarewicza, autora cennej broszury krytycznej „Powrotna fala“²⁾).

Pod wpływem przeważnie tej właśnie broszury, jak i poglądu odnośnej komisji TUK'a (Polskie Towarzystwo Ustawodawstwa Kryminalnego³⁾) zrzekłem się — myśli pierwotnej popierania w Komisji Kodyfikacyjnej mego wniosku co do opracowania projektu ustawy o wykroczeniach, jako ulegających właściwości sądów powszechnych.

Również do grona współtwórców projektu, w niniejszej zmienionej koncepcji, zaliczam i pp. prezesa A. Czerwińskiego i prof. W. Makowskiego, autorów cennych uwag, dotyczących wykroczeń, złożonych sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej w toku trzeciego czytania projektu kodeksu karnego oraz projektu ustawy wprowadzającej rzeczony kodeks.

Wreszcie winienem szczerą podziękę za sumienną i nade wszystko szybką pomoc wykonawczą, przy opracowywaniu niniejszego projektu, pp. referendarzowi Sekretariatu Generalnego Komisji Kodyfikacyjnej, pprok. R. Lemkinowi — bezpośrednio, a pośrednio i p. T. Jankowskiemu, referendarzowi wydziału porządku publicznego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

* * *

Myśl o powrocie poniekąd do najpierwotniejszej koncepcji kodeksu karnego policyjnego⁴⁾, jako uzupełnienia, w postaci niniejszej „zaczątkowej“ ustawy o wykroczeniach administracyjnych, kodeksu karnego, obejmującego jedynie zbrodnie i występki, zrodziła się w chwili, gdy po przeszło dziesięcioletniej pracy ukończono w Komisji Kodyfikacyjnej, we wrześniu r. 1931, projekt kodeksu karnego, niezawierający wykroczeń.

---

¹⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna“, og. zb. Nr. 45.

²⁾ p. odbitka z „Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego“. 1930.

³⁾ p. „Opinie o projekcie kodeksu karnego“, zesz. I. Warszawa, 1931.

⁴⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna“ Wydział karny, tom I, zesz. 1, og. zb. Nr. 3. Warszawa, 1921, jak również i mój referat „O uprawnieniach prawno-karnych władz administracyjnych“, na VI Zjeździe Prawników i Ekonomistów Polskich. Warszawa, 1920 (odbitka z „Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego“).

Konsekwencją takiej koncepcji projektu mogły być jedynie dwie alternatywy: albo utrzymanie we właściwej ustawie wprowadzającej szczytków tymczasowo obowiązujących kodeksów b. państw zaborczych, w postaci kilkudziesięciu artykułów rzeczonych kodeksów, ściągających się do wykroczeń, albo uzależnienie uchwalenia projektu kodeksu karnego od równoczesnego uchwalenia polskiej ustawy o wykroczeniach, mającej na celu zastąpienie wyżej wskazanych szczytków trzech kodeksów obcych.

Pierwsza alternatywa zamiast urzeczywistnienia istotnego celu — unifikacji rodzimego ustawodawstwa kryminalnego — prowadziła odwrotnie do nowej komplikacji, do liczenia się polskiego funkcjonariusza państwowego — sędziego, względnie właściwego urzędnika administracyjnego, z istnieniem aż czterech kodeksów karnych w różnych zakresach równocześnie obowiązujących.

Jedynie druga alternatywa — równoczesne wprowadzenie w życie i kodeksu karnego i ustawy o wykroczeniach administracyjnych — usuwała doszczętnie z obszaru Rzeczypospolitej Polskiej wieloletnie wspomnienia mocy obowiązującej kodeksów austriackiego, niemieckiego i rosyjskiego.

I oto konieczność opracowania niniejszego projektu, jako uzupełnienia kodeksu karnego, narzuciła się sama przez się.

Tym razem chodzi nie o dawną ustawę o wykroczeniach, ulegających właściwości władz sądowych, lecz o ustawę, której wykonywanie powierza się władzom administracyjnym.

Zmiana ta, podyktowana szeregiem ważkich względów¹⁾, nie odegrała jednak znaczniejszej roli przy kształtowaniu treści projektu nowej ustawy i nie wpłynęła na możliwość wykorzystania w pełni wyżej przytoczonego cennego materiału przygotowawczego z lat ubiegłych. Przeciwnie, bez tego materiału projekt ten, w tak szybkim kilkutygodniowym terminie, związanym z równoczesną realizacją kodeksu karnego, nie mógłby dojść do skutku.

Ustawa niniejsza otwiera przed młodymi prawnikami — asesorami sądowymi — nowe piękne pole działania. Mogą oni, a nawet powinni, mojem zdaniem, zajmować stanowiska

---

¹⁾ p. wyżej cytowaną krytykę poprzedniego projektu w broszurze „Powrotna fala“, w związku z faktem istnienia w Państwie Polskiem gotowego aparatu postępowania karnego administracyjnego.

w starostwach, jako referendarze karni, co, z kolei, byłoby dla nich dobrem przygotowaniem dla dalszej kariery praktycznej, zarówno w szeregach magistratury sądowej, jak i na ławie obrończej.

Już w okresie pierwszych lat swojej praktyki — dla której przy nadmiarze kandydatów niewykwalifikowanych istnieje mało stosunkowo pól do zdobycia samodzielnego doświadczenia praktycznego — staliby się oni również i sui generis podsedkami administracyjnymi, a zarazem strażnikami kultury dnia codziennego, której w znacznej mierze (między innymi środkami) ma służyć w nowoczesnem Państwie Polskiem i niniejsza ustawa¹⁾.

---

¹⁾ p. cytowany powyżej mój referat uzupełniający: „Zagadnienie kodyfikacji wykroczeń w ustawodawstwie polskiem“, rozdział ostatni.

PROJEKT WSTĘPNY
USTAWY O WYKROCZENIACH ADMINISTRACYJNYCH.

CZEŚĆ OGÓLNA.

Art. 1.

Wykroczeniami administracyjnymi są tylko przestępstwa już dokonane, za które ustawa przepisuje karę aresztu do trzech miesięcy lub grzywnę do trzech tysięcy złotych, albo obie kary łącznie.

Art. 2.

Kto popełnił wykroczenie ulega karze, zarówno w razie winy umyślnej, jak i nieumyślnej.

Art. 3.

§ 1. Wykroczenie umyślne zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca chce je popełnić, ale także, gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi.

§ 2. Wykroczenie nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie, jak i wtedy, gdy skutku przestępnego lub przestępności działania nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć.

Art. 4.

§ 1. Nie ulega karze, kto w chwili czynu, z powodu niedorozwoju psychicznego, choroby psychicznej lub innego za-

kłócenia czynności psychicznej, nie mógł rozpoznać znaczenia czynu lub pokierować swem postępowaniem.

§ 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania do wypadku, gdy sprawca wprawił się umyślnie w stan taki po to, by dokonać wykroczenia.

Art. 5.

Nie popełnia wykroczenia, kto dopuszcza się czynu pod wpływem przymusu fizycznego, któremu nie mógł się oprzeć.

Art. 6.

Nie popełnia wykroczenia, kto dopuszcza się czynu pod wpływem błędu co do okoliczności, należącej do istoty czynu, z wyjątkiem, gdy błąd był wynikiem nieostrożności lub niedbalstwa.

Art. 7.

Jeżeli sprawca w ciągu roku po zapadnięciu orzeczenia skazującego popełni nowe wykroczenie z tych samych побudek lub należące do tego samego rodzaju, można wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego wymiaru, przepisanego za dane wykroczenie.

Art. 8.

Nie ulega odpowiedzialności karnej nieletni, który przed ukończeniem 13 lat popełnił wykroczenie, przewidziane w niniejszej ustawie.

Art. 9.

Jeżeli sprawce wykroczenia uznano za stale nieodpowiedzialnego (art. 4), a jego pozostawienie na wolności grozi niebezpieczeństwem porządkowi prawnemu, zarządza się jego umieszczenie w zamkniętym zakładzie dla psychicznie chorych albo w innym zakładzie leczniczym.

Art. 10.

Do ustawy niniejszej mają pozatem zastosowanie przepisy rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. Nr. 38/1928, poz. 365).

CZEŚĆ SZCZEGÓLNA.

Art. 11.

Kto wykroczy przeciwko zagrożonemu karą przepisowi ustawy lub rozporządzenia, w których kara nie jest określona, lub kto nie usłucha prawnego zarządzenia władzy, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Art. 12.

Kto usuwa, uszkadza, lub w inny sposób złośliwie uniemożliwia zapoznanie się z ogłoszeniem lub z innym dokumentem, wystawionymi publicznie przez władzę państwową lub samorządową, ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł.

Art. 13.

Kto strzela w miejscu, w którym to może spowodować niebezpieczeństwo publiczne lub kto w inny sposób obchodzi się nieostrożnie z bronią, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 14.

§ 1. Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem, materiałami wybuchowymi lub łatwopalnymi,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

§ 2. Jeżeli winny przekroczył szczególne przepisy, dotyczące zapobiegania pożarom lub przechowywania, używania lub przewożenia materiałów łatwopalnych lub wybuchowych,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Art. 15.

§ 1. Kto znakami ostrzegawczymi, ogrodzeniami lub innymi, dla bezpieczeństwa osobistego koniecznymi, przyrządami ochronnymi nie zabezpiecza dołów, lochów, studni, piwnic

lub innych, dla ruchu niebezpiecznych miejsc, urządzeń i przedmiotów,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

§ 2. Jeżeli winny przekroczył szczególne przepisy, wydane gwoili bezpieczeństwa osobistego,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Art. 16.

§ 1. Kto nie zachowuje środków ostrożności przy trzymaniu niebezpiecznego zwierzęcia,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

§ 2. Kto takim zwierzęciem szcjuje człowieka lub zwierzę,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 17.

Kto wywołuje niebezpieczeństwo publiczne przez powierzenie innej osobie czynności, do których osoba ta jest niezdolna, o czym powierzający wiedział lub powinien był wiedzieć,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł.

Art. 18.

Kto hałasem, krzykiem, przez świadomie nieuzasadnione wszczęcie alarmu lub w inny głośny sposób zakłóca spokój publiczny lub domowy,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 19.

Kto przez złośliwe żarty wprowadza inną osobę w błąd, lub kto niepokoi ją w sposób dokuczliwy,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Art. 20.

Kto wobec władzy lub osoby, działającej na podstawie zlecenia ustawowego używa nieprzynależnego mu imienia lub nazwiska,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł.

Art. 21.

Kto przywłaszcza sobie stanowisko lub tytuł, albo publicznie nosi oznakę lub strój, do którego nie ma prawa,
ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Art. 22.

Kto korzysta z prawa, którego został pozbawiony wyrokiem sądu cywilnego lub karnego, albo opartem na ustawie rozporządzeniem władzy,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Art. 23.

Kto, nie będąc do tego uprawniony, za wynagrodzeniem udziela porad prawnych, układa podania do władz sądowych albo prowadzi przed sądem cudze sprawy,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 24.

Kto urządza grę hazardową, użycza dla niej pomieszczenia lub środków albo bierze w niej udział,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Art. 25.

Kto skłania do zebrania nieletniego poniżej lat 17, lub osobę, o którą dbać powinien, posyłając ją zebrać, lub oddając innym w celu zebrania,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy.

Art. 26.

Kto publicznie dopuszcza się czynu, obrażającego wstydlivość lub nieobyczajnego wybryku, wywołującego zgorszenie publiczne,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Art. 27.

Kto używa reklamy w celach nierządu lub w sposób, obrażający wstydlivość, reklamuje towary albo wystawia je na widok publiczny,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 28.

§ 1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, sporządza lub sprzedaje lekarstwa,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywnie do 3.000 zł.

§ 2. Lekarstwa, będące w posiadaniu osób, wymienionych w § 1, ulegną konfiskacie.

Art. 29.

Kto wyrabia lub puszcza w obieg przedmiot, naśladowujący pieniądź kruszcowy lub papierowy,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 30.

Kto bez dostatecznej podstawy wzbrania się w drobnym obrocie przyjąć obiegowy znak pieniężny,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 31.

Kto w czasie, przepisany przez ustawę, nie zawiadomi władzy lub nie ogłosi o mieniu znalezionem,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 32.

Kto samowolnie korzysta z cudzego mienia, choćby go nie przywłaszczył w całości lub w części,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Art. 33.

Kto samowolnie umieszcza na cudzej rzeczy ogłoszenie, napis lub rysunek, albo kto samowolnie z cudzej rzeczy je usuwa,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Art. 34.

Kto, w celach zysku, zajmuje się wróżbiarstwem,
ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000
zł., albo obu karom łącznie.

Art. 35.

Kto przechowuje, sprzedaje lub wyrabia wytrychy lub
inne narzędzia, służące do dokonania kradzieży, albo kto
podrabia klucze według odcisków,
ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000
zł., albo obu karom łącznie.

13

100
100

100 100 100

100 100 100 100

100 100 100 100

100 100 100

100 100 100

100 100 100

100

100

UZASADNIENIE.

CZEŚĆ OGÓLNA.

Art. 1.

Wykroczeniami administracyjnymi są tylko przestępstwa już dokonane, za które ustawa przepisuje karę aresztu do trzech miesięcy lub grzywnę do trzech tysięcy złotych, albo obie kary łącznie.

Art. 2.

Kto popełnił wykroczenie ulega karze, zarówno w razie winy umyślnej, jak i nieumyślnej.

Art. 3.

§ 1. Wykroczenie umyślne zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca chce je popełnić, ale także, gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi.

§ 2. Wykroczenie nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie, jak i wtedy, gdy skutku przestępnego lub przestępności działania nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć.

Art. 4.

§ 1. Nie ulega karze, kto w chwili czynu, z powodu niedorozwoju psychicznego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznej, nie mógł rozpoznać znaczenia czynu lub pokierować swem postępowaniem.

§ 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania do wypadku, gdy sprawca wprowadził się umyślnie w stan taki po to, by dokonać wykroczenia.

Art. 5.

Nie popełnia wykroczenia, kto dopuszcza się czynu pod wpływem przymusu fizycznego, któremu nie mógł się oprzeć.

Art. 6.

Nie popełnia wykroczenia, kto dopuszcza się czynu pod wpływem błędu co do okoliczności, należącej do istoty czynu, z wyjątkiem, gdy błąd był wynikiem nieostrożności lub niedbalstwa.

Art. 7.

Jeżeli sprawca w ciągu roku po zapadnięciu orzeczenia skazującego popełni nowe wykroczenie z tych samych pobudek lub należące do tego samego rodzaju, można wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego wymiaru, przepisanego za dane wykroczenie.

Art. 8.

Nie ulega odpowiedzialności karnej nieletni, który przed ukończeniem 13 lat popełnił wykroczenie, przewidziane w niniejszej ustawie.

Art. 9.

Jeżeli sprawcę wykroczenia uznano za stale nieodpowiedzialnego (art. 4), a jego pozostawienie na wolności grozi niebezpieczeństwem porządkowi prawnemu, zarządza się jego umieszczenie w zamkniętym zakładzie dla psychicznie chorych albo w innym zakładzie leczniczym.

Art. 10.

Do ustawy niniejszej mają pozatem zastosowanie przepisy rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. Nr. 38/1928, poz. 365).

SUMARYCZNE UZASADNIENIE.

Art. 1 — 10.

Pod względem techniki kodyfikacyjnej, część ogólna projektu ustawy o wykroczeniach administracyjnych idzie śladem pierwotnego projektu ustawy o wykroczeniach z lat 1929 — 1930 ze zmianami, wynikającymi z odmiennej sytuacji obecnego projektu ustawy, mającej ulegać właściwości innych władz (administracyjnych), niżli wykroczenia, przewidziane w projekcie pierwotnym (jurysdykcja sądów powszechnych). Z tych względów tak, jak w projektach wstępnym i przygotowawczym pierwotnej ustawy o wy-

kroczeniach, podstawę przepisów części ogólnej stanowił kodeks karny, tak obecnie — analogicznie — podstawę (zarówno ze stanowiska zasadniczego, jak i oportunistycznego) części ogólnej niniejszego projektu, stanowić powinno rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu karnem administracyjnym (art. 1 i 10). Jak wiadomo, rzeczony rozporządzenie zawiera przepisy, zarówno natury procesowej, jak i z zakresu prawa karnego materialnego; w pewnych jednakże wypadkach odwołuje się ono pośrednio do ogólnych pojęć kodeksowych, oczywiście w związku z obowiązującymi tymczasowo kodeksami karnymi b. państw zaborczych. Kodeksy te, w stosunku do projektu danej ustawy, a zarazem i w stosunku do nadal obowiązującego rozporządzenia o postępowaniu karnem administracyjnym, zastąpi nowy rodzimy kodeks karny. To też ogólna część ustawy o wykroczeniach administracyjnych, licząc się z tym faktem, powtarza w części ogólnej tylko te podstawowe przepisy kodeksowe, których nie zawiera rozporządzenie marcowe z r. 1928, a których nieumieszczenie w projekcie niniejszej ustawy, z konieczności, zmusiłoby stosujących ją funkcjonariuszów do posiłkowania się uzupełniająco, zasadniczo dla nich zbędnym, kodeksem karnym powszechnym. Przedewszystkiem należy mieć tutaj na uwadze przepisy, dotyczące koncepcji winy w zastosowaniu do wykroczeń, które przeniesiono do części ogólnej ustawy o wykroczeniach administracyjnych w takiej postaci, w jakiej je ustalił kodeks karny. Referent przeciwny jest wprowadzaniu w tym względzie konstrukcyj nowych (np. *preasumptio doli* lub „świadomość“), któreby, bez szczególnej uzasadnionej po temu przyczyny odchodziły się od zasad, przyjętych przez kodeks karny. Zważyć należy, że stosowanie ustawy o wykroczeniach administracyjnych, pomimo wielkiej celowości delegowania do tych czynności młodych prawników, pozostawać będzie jednak często w rękę nieprawników i ludzi o średnim zaledwie wykształceniu, których nie można obarczać zaznajamianiem się z konstrukcjami specyficznymi i przepisami, odbiegającymi od, ogółowi bardziej dostępnych i wyjaśnianych w orzecznictwie najwyższych instancji sądowych i administracyjnych, ogólnych pojęć i instytucyj prawa karnego materialnego. Z tych samych względów powtórzono w części ogólnej niniejszego projektu zasadnicze przepisy kodeksowe, dotyczące przymusu fizycznego i błędu. Pozatem część ogólna liczy się, jak już zaznaczyłem, z zasadniczym stosowaniem przepisów rozporządzenia marcowego z r. 1928, w zakresie zasad ogólnych, wymieniając jedynie szereg koniecznych ze

stanowiska danej ustawy, zmian lub uzupełnień rzeczonych zasad. Natomiast część ogólna danego projektu nie wskazuje tych przepisów części ogólnej kodeksu karnego, które do danej ustawy zastosowania nie mają, stając na stanowisku, że niepowołanie ich *expressis verbis* z równoczesnem odwołaniem się w art. 10 do rozporządzenia marcowego z r. 1928, a w art. 2—6 do kodeksu karnego, a w art. 7—9 do uzupełnień rozporządzenia marcowego z r. 1928, tem samem wyłącza od stosowania względem wykroczeń takich pojęć instytucji części ogólnej kodeksu karnego, jak zwłaszcza usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo, jak obrona konieczna i wyższa konieczność, jak szereg kar zasadniczych i dodatkowych, zawieszenie wykonania kary, oraz środki zabezpieczające. Z zastosowania rzeczonych pojęć i instytucji względem wykroczeń należy zrezygnować, zarówno ze względu na charakter tych drobnych przestępstw, skierowanych przede wszystkim przeciwko porządkowi publicznemu, jak i ze względu na małego znaczenia skutki zrezygnowania z tych konstrukcyj dla interesu oskarżonego (krótkoterminowy areszt, stosunkowo nieznaczna grzywna, zawsze istniejąca możliwość odwołania się do orzeczenia sądowego ze wszystkimi dobrodziejstwami odnośnego postępowania i t. d.). Wreszcie zaznaczyć należy, że w wypadku rozbieżności między przepisami, zawartymi w rozporządzeniu marcowym z r. 1928 a częścią ogólną przyszłego kodeksu karnego, należy, z wyżej wskazanych względów, dać w części ogólnej ustawy o wykroczeniach administracyjnych (art. 10), pierwszeństwem przepisom rzeczonego rozporządzenia (zbieg wykroczeń, przedawnienie i t. d., a konstrukcyj prawnych i instytucyj, obliczonych w kodeksie karnym na zbrodnie i występki w części ogólnej danej ustawy, jak już wyżej zaznaczyłem, zrzec się zupełnie.

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA *).

Art. 11.

Kto wykroczy przeciwko zagrożonemu karą przepisowi ustawy lub rozporządzenia, w których kara nie jest określona, lub kto nie usłucha **prawnego** zarządzenia władzy, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

---

*) Referent przeciwny jest komplikowaniu kodyfikacyjnemu ustawy o wykroczeniach administracyjnych przez szczegółowe badanie szeregu.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy zawiera dyspozycje blankietowe, które są tem bardziej konieczne, że szereg ustaw i rozporządzeń o charakterze karnym administracyjnym zawiera dyspozycje, zagrożone karą bez określenia jednak teje kary. Końcowe zdanie tego artykułu nawiązuje do art. 139 k. k. ros., który w praktyce okazał się celowym. Należą tu takie wypadki, jak odmowa wylegitymowania się wobec władzy policyjnej, odmowa okazania biletu kontrolerowi i t. p.

Art. 12.

Kto usuwa, uszkadza lub w inny sposób złośliwie uniemożliwia zapoznanie się z ogłoszeniem lub z innym dokumentem, wystawionemi publicznie przez władzę państwową lub samorządową,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Uzasadnienie: Pod działanie powyższego artykułu podpadnie usunięcie ogłoszenia lub dokumentu bez jego uszkodzenia, zarówno jak i z uszkodzeniem. Referent podaje jako kwestję do dyskusji, mogące się w praktyce zdarzyć, takie wypadki, jak pokrycie ogłoszenia innym przedmiotem nie w celu uszkodzenia go, lecz w celu zasłonięcia przed publicznością; oczywiście przy takim stanie faktycznym, ze względu na konieczność odgraniczenia się od działania nieumyślnego, należy dodać słowo „złośliwie“. Artykuł ten pochłania art. 155 cz. I k. k. ros., § 134 k. k. niem., § 315 u. k. austr.

---

wykroczeń, objętych ustawami szczególnymi, ze stanowiska pozostawienia ich w tych ustawach, czy też włączenia do ogólnej ustawy o wykroczeniach administracyjnych. Praca taka zajęłaby bardzo wiele czasu, co wręcz jest sprzeczne ze specyficznym charakterem projektu, a ponadto dałaby, zdaniem referenta, minimalne rezultaty kodyfikacyjne, gdyż większość wykroczeń, zawartych w obowiązujących ustawach szczególnych, jest tak ściśle związana z danymi ustawami, że wyłączenie ich z obrębu ustawy szczególnej i włączanie do projektu danej ustawy byłoby niewskazane. Kwestję tę wielokrotnie poruszano w pracach kodyfikacyjnych nad nowym projektem kodeksu karnego niemieckiego i w odpowiedniej literaturze przedmiotu co do podziału materiału między sam kodeks i „Nebengesetze“, przyczem niektóre wykroczenia z „Nebengesetze“ w projektach wstępnych próbowano przenosić do kodeksu, a następnie rzekano się tej myśli w projektach późniejszych. U nas, w chwili obecnej, do tych wątpliwości natury zasadniczej dołączyć należy jeszcze i względy natury oportunistycznej, za ściśłem ograniczeniem się do zużytkowania w ustawie o wykroczeniach administracyjnych tylko uchylanego materiału kodeksowego.

Art. 13.

Kto strzela w miejscu, w którym to może spowodować niebezpieczeństwo publiczne, lub kto w inny sposób obchodzi się nieostrożnie z bronią, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy pochłania art. 230 k. k. ros., § 367 p. 8 k. k. niem., §§ 373 i 374 u. k. austr.

Art. 14.

§ 1. Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem, materiałami wybuchowymi lub łatwopalnymi,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

§ 2. Jeżeli winny przekroczył szczególne przepisy, dotyczące zapobiegania pożarom lub przechowywania, używania lub przewożenia materiałów łatwopalnych lub wybuchowych,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Uzasadnienie: Praktyka nasuwa konieczność rozgraniczenia wypadków nieostrożności zwykłej i kwalifikowanej przez pogwałcenie specjalnych przepisów, a to z tego względu, że w danej materji szereg kwestyj jest uregulowanych specjalnymi przepisami, większość jednak, jako nieuregulowana specjalnymi przepisami, będzie musiała być rozpatrywana sub specie każdorazowej sytuacji nieostrożnego zachowania się. Niektóre z powyższych specjalnych przepisów nie zawierają żadnych sankcyj karnych. Z polskich przepisów zacytować szczególnie wypada rozporządzenia porządkowe o zapobieganiu pożarom (Zb. zarządzeń M. S. Wewn., tom II, okólnik Nr. 107 z dn. 26 czerwca 1930). Przepis art. 14 ma zastąpić przepisy karzące za niebezpieczny wyrób i przechowywanie substancyj wybuchowych (art. 223, 224, 226, 237 k. k. ros., § 367, p. 4 i 5 k. k. niem., § 445 k. k. austr.) lub łatwopalnych (art. 228, 236—239 k. k. ros., § 367 p. 5 a i b, § 368 p. 5 k. k. niem., § 446—451 k. k. austr.), za wadliwe utrzymanie kotłów parowych (art. 229 k. k. ros.), za niedozwolony wyrób i puszczenie ogni sztucznych (§ 367 p. 4 i 8, § 368 p. 7 k. k. niem.), za palenie tytoniu w miejscach niebezpiecznych (art. 239 k. k. ros., § 452 k. k. austr.), za wadliwe utrzymanie palenisk (§ 368 p. 4 k. k. niem., § 438—444 k. k. austr.), za rozniecanie ognia w miejscach niebezpiecznych (§ 368 k. k. niem., § 453—454 k. k. austr.), za neutrzymanie przyrządów do gaszenia pożarów (§ 368 p. 8 k. k. niem.), za niezawiadomienie o pożarze (art. 239 k. k. ros., § 458 k. k. austr.). W proj. niem. jest przepis analogiczny, ale ramowy (§ 370).

Art. 15.

§ 1. Kto znakami ostrzegawczymi, ogrodzeniami lub innymi, dla bezpieczeństwa osobistego koniecznymi, przyrządami ochronnymi nie zabezpiecza dołów, lochów, studni, piwnic i innych, dla ruchu niebezpiecznych miejsc, urządzeń i przedmiotów,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

§ 2. Jeżeli winny przekroczył szczególne przepisy, wydane gwoili bezpieczeństwa osobistego.

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Uzasadnienie: Tutaj także wskazane jest rozgraniczenie między wypadkami, kiedy obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego wynika z natury rzeczy (culpa levis) i kiedy wynika on ze specjalnych przepisów. W pierwszym wypadku winny może usprawiedliwiać się rozmaitym pojmowaniem naturalnego obowiązku, połączonego z częściowo indywidualną oceną okoliczności faktycznych, w drugim wypadku tłumaczenie się niema, skoro przepis ustawy nakazuje postępowanie w pewnym kierunku. Stąd różnica sankcyj. Artykuł powyższy pochłania art. 230 p. 5 k. k. ros., § 367 p. 12 k. k. niem., § 424 u. k. austr.

Art. 16.

§ 1. Kto nie zachowuje środków ostrożności przy trzymaniu niebezpiecznego zwierzęcia,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

§ 2. Kto takim zwierzęciem szczuje człowieka lub zwierzę.

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy pochłania art. 232 i 233 k. k. ros., § 366 p. 6 i 367 p. 11 k. k. niem., § 388, 391, 392 u. k. austr. Artykuł ten nie rozróżnia zwierzęcia domowego od dzikiego, nie wymienia poszczególnych rodzajów zwierząt, podkreśla jedynie to, co dla istoty czynu jest niezbędne (niebezpieczny charakter zwierzęcia). § 2 tego artykułu, polegający na winie umyślnej, oczywiście winien być obwarowany surowszą sankcją.

Art. 17.

Kto wywołuje niebezpieczeństwo publiczne przez powierzenie innej osobie czynności, do których osoba ta jest niezdolna, o czym powierzający wiedział lub powinien był wiedzieć,

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł.

Uzasadnienie: Jest to wypadek nieostrożności, polegającej na culpa in eligendo, niemniej niebezpiecznej dla porządku publicznego, jak inne wypadki nieostrożnego zachowania się. Należą tu będą takie wypadki, jak powierzenie dziecku lub zgrzybiałemu starcowi kierowania końmi, jak powierzenie nie- wykwalifikowanej osobie gaszenia wapna i t. p.

OGÓLNA UWAGA do art. 14—17.

Powyższe artykuły, jako obejmujące swoiste stany sprowadzenia niebezpieczeństwa powszechnego wymagają odgraniczenia od rozdziału 23 proj. k. k., traktującego również o sprowadzeniu niebezpieczeństwa powszechnego, szczególnie, gdy chodzi o działanie nieumyślne, w myśl art. 213 § 2, 214 § 2. Trudność polega na tem, że cały rozdział 23 proj. k. k. ujęty jest z punktu widzenia „zaniebezpieczenia“ a nie dokonania przestępstwa (Gefährungsdelikt). Przy winie nieumyślnej może więc zajść pomieszanie stanów faktycznych przestępstw z kodeksu karnego i z ustawy o wykroczeniach, które w kwestji sprowadzenia niebezpieczeństwa wyłączają skutek działania. Referent proponuje podkreślenie w motywach, że w artykułach odnośnych ustawy o wykroczeniach chodzi o wypadki mniejszej wagi, a także o wypadki specjalne (lex specialis).

Art. 18.

Kto hałasem, krzykiem, przez świadomie nieuzasadnione wszczęcie alarmu lub w inny głośny sposób zakłóca spokój publiczny lub domowy, ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy obejmuje możliwe wszystkie wypadki zakłócenia spokoju publicznego lub domowego. Słowa „lub w inny głośny sposób“ obejmują także wypadki naruszenia spokoju domowego zapomocą gry na instrumentach muzycznych, korzystania w porze nocnej z głośników radiowych i t. p. Spokój domowy winien być chroniony w równej mierze, jak i spokój publiczny, szczególnie ze względu na zapewnienie spokojnego odpoczynku nocnego spracowanej ludności w większych skupieniach miejskich. Artykuł powyższy pochłania art. 262 cz. 1 i 2, 263 k. k. ros., § 360 p. 11 k. k. niem.

Art. 19.

Kto przez złośliwe żarty wprowadza inną osobę w błąd lub kto niepokoi ją w sposób dokuczliwy, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Uzasadnienie: Referent uważał za wskazane przeredagować § 1 art. 27 pierwszego projektu ustawy o wykroczeniach przez podkreślenie skutku działania jako wprowadzenia w błąd. Środkiem i celem działania jest złośliwy żart i na tem polega różnica między wprowadzeniem w błąd w celu sięgnięcia po cudze dobro majątkowe lub osobiste, chronione przez kodeks karny, a wprowadzeniem w błąd, w myśl artykułu 9 proj. ustawy o wykroczeniach. Karalność samego złośliwego żartu, w myśl art. 27 pierwszego projektu ustawy o wykroczeniach, wydaje się bezcelową ze względu na możliwość zastosowania tutaj przepisu o obrazie w wypadkach poważniejszych, a w wypadkach drobniejszych sankcja wogóle nie wydawałaby się uzasadnioną. Będą tu należały takie wypadki, jak zawiadomienie o śmierci bliskiej osoby, która żyje, niepokoienie w sposób dokuczliwy np. przez dzwonienie w nocy do drzwi wejściowych, telefonowanie do kogoś kilka razy w nocy i nieodzywanie się i t. d.

Art. 20.

Kto wobec władzy lub osoby, działającej na podstawie zlecenia ustawowego używa nieprzynależnego mu imienia lub nazwiska, ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł.

Uzasadnienie: Artykuł ten obejmuje wypadki wylegitymowania się cudzem imieniem lub nazwiskiem przed władzą; taki stan faktyczny ze względu na porządek publiczny, szczególnie w związku z koniecznością legitymowania podejrzanych osób, winien być karalny. Nie można czynu tego ścigać z art. 139 proj. k. k., gdyż nawet, przyjmując szeroką interpretację § 1 tegoż art. 139 (złożenie zeznania, mającego służyć za dowód dla władzy), art. 141 stałby na przeszkodzie ściganiu karnemu. Zachodzi więc nieodzowna konieczność odrębnego traktowania fałszywego wylegitymowania się jako zjawiska bardzo częstego. Referent uważa, że używanie nieprzynależnego imienia lub nazwiska w stosunkach prywatnych, bez zamiaru wyrządzenia komuś szkody, zapomocą wprowadzenia w błąd, nie jest tak groźnem dla porządku publicznego zjawiskiem, iżby znaleźć się mogło w kodeksie karnym. Inne, nowsze projekty, karzą podobny czyn, w związku z oświadczeniami, złożonemi wobec władzy (§ 393 proj. k. k. niem. z r. 1930, art. 1013 proj. k. k. hiszp. z r. 1927). Karać należy także podanie fałszywego nazwiska wobec osoby, działającej na podstawie zlecenia ustawowego, np. wylegitymowanie się cudzem nazwiskiem wobec właściciela hotelu lub pensjonatu, tylko dla upozorowania, dajmy na to małżeńskiego związku

z osoba towarzyszącą („małżeństwa pensjonatowe“). Referent uważa, że nie należy oddzielnie mówić o ukrywaniu nazwiska, gdyż sprawca w konkretnym wypadku bądź milczy, bądź podaje fałszywe nazwisko. W pierwszym wypadku będzie odpowiadał za nieusłuchanie prawnego zarządzenia władzy (§ 1), w drugim wypadku będzie odpowiadał z art. 10. Artykuł ten pochłania art. 272 k. k. ros., § 360 p. 8 k. k. niem.

Art. 21.

Kto przywłaszcza sobie stanowisko lub tytuł albo publicznie nosi oznakę lub strój, do których nie ma prawa, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Uzasadnienie: Artykuł ten pochłania art. 272 i 334 k. k. ros., § 360 p. 8 k. k. niem., § 333, 334 u. k. austr. Tytuł, stanowisko, będące przejawem cennych, ściśle indywidualnych dóbr jednostki, a oznaka albo strój, będące zewnętrzną formą tych dóbr, powinny być chronione przez ustawodawcę w tych wypadkach, gdy po nie sięga człowiek, nie mający tego uprawnienia i często przez swoje zachowanie się poniżający przywłaszczone stanowisko lub tytuł.

Art. 22.

Kto korzysta z prawa, którego został pozbawiony wyrokiem sądu cywilnego lub karnego, albo opartem na ustawie rozporządzeniem władzy,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy traktuje o pewnym, acz bardzo rozpowszechnionym, wypadku samowoli, polegającym na korzystaniu z prawa, które zostało odebrane wyrokiem sądu cywilnego lub karnego, albo rozporządzeniem władzy. Sposób działania jest tu obojętny, bowiem, jeżeli sprawca użyje przy tem gwałtu lub groźby, to będzie odpowiadał za dwa przestępstwa: za groźby, względnie gwałt, a także za korzystanie z prawa, którego został pozbawiony. Artykuł ten pochłania art. 177 ust. 1 p. 3 k. k. ros. Referent nie uważa za wskazane, wzorem tego artykułu, dodawać wyraz „prawomocny“, gdyż rozumie się samo przez się, że, jeśli chodzi o wyrok karny, to nieprawomocny wyrok nie może odebrać prawa. Jeśli zaś chodzi o wyroki cywilne, to prawomocność tu nie wystarczy, gdyż mogą tu wchodzić w grę wyroki nieprawomocne, lecz opatrzone rygiorem natychmiastowej wykonalności, należy więc sprawy te pozostawić wykładni.

Art. 23.

Kto, nie będąc do tego uprawnionym, za wynagrodzeniem udziela porad prawnych, układa podania do władz sądowych, albo prowadzi przed sądem cudze sprawy,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie. Pokątne doradztwo wyrządza niepowetowaną szkodę społeczeństwu i sądom. Szerzy ono pieniaczstwo i komplikuje sprawy przez nieumiejętne kierowanie nimi. Zdarzają się wypadki, że pokątni doradzczy namawiają strony do prowadzenia procesów, z natury swej beznadziejnych, powodując się przy tem jedynie chęcią zysku. Ze względu na sposoby, niezawsze lojalne, przyciągania sobie klienteli ze strony pokątnych doradców, szkodzą oni zawodowi adwokackiemu. Zrozumienie dla szkodliwości pokątnego doradztwa coraz to bardziej wzmaga się, to też władze administracyjne już niejednokrotnie zwracały się do Ministerstwa Sprawiedliwości o wprowadzenie norm karnych dla pokątnych doradców. Karać jednak należy tylko wypadki konsultacji prawno-sądowej, gdyż wypadki pisania podań do władz administracyjnych przeważnie w sprawach drobniejszych nie przedstawia większego interesu z punktu widzenia prawa karnego.

Art. 24.

Kto urządza grę hazardową, użycza dla niej pomieszczenia lub środków, albo bierze w niej udział,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Uzasadnienie: Nasuwają się tutaj kwestje następujące: czy karać tylko grę, dokonywaną publicznie lub w sposób zawodowy, czy też karać wszelką grę hazardową, bez względu na te znamiona. Referent oświadcza się za drugą alternatywę, a to z tego względu, że normalny i najbardziej rozpowszechniony sposób dokonania tego przestępstwa polega na grze tajnej (dotychczas w Polsce nie wydano ani jednego zezwolenia na urządzenie publicznego domu gry). Gra hazardowa kwitnie więc przeważnie w lokalach zamkniętych, wyrażając duże szkody. Nie należy wspominać o zawodowości, gdyż wystarczy część ogólna projektu ustawy, pozwalająca w wypadkach recydywy podwyższać karę. Referent mniema, że w postępowaniu karnem administracyjnym należy unikać wogóle używania pojęć faktycznych (zawodowość, zarobkowość) tam, gdzie można je zastąpić wyrażeniami ściśle

prawnymi (ściśle określonymi), jak recydywa. Również kodeks włoski z r. 1930 (art. 718) nie rozróżnia działania publicznego od prywatnego, a zawodowość uwzględnia jedynie jako okoliczność obciążająca (we Włoszech wykroczenia administracyjne należą do właściwości sądowej). Również u. k. austr. (§ 522) karze wszelką grę hazardową, zarówno prywatną jak i publiczną. Artykuł powyższy pochłania art. 284, 284a, 285, 289 k. k. ros., § 360 p. 14 k. k. niem., § 522 u. k. austr.

Art. 25.

Kto skłania do żebrania nieletniego, poniżej lat 17, lub osobę, o którą dbać powinien, posyłając ją żebrac lub oddając innym w celu żebrania, ulega karze aresztu do 3 miesięcy.

Uzasadnienie: Żebractwo i włóczęgostwo karalne są na mocy art. 9, 12 i 25 rozporządzenia Prezydenta z dn. 14 października 1927 (poz. 827). Rozporządzenie to przewiduje możliwość umieszczenia żebraków i włóczęgów w domach pracy przymusowej na okres do 3 lat. Tu należy więc wymienić tylko taki stan faktyczny, który nie jest objęty cytowanym rozporządzeniem, a który jest społecznie niebezpieczny. Referent nie uważa za wskazane pójść śladem projektu przygotowanego ustawy o wykroczeniach, który tworzył odrębny stan faktyczny żebractwa, dokonywanego w sposób natrętny lub zuchwały. Niestety, proceder ten jest tego rodzaju, że nie może być wykonywany w sposób dyskretny i subtelny. Żebrak, który nie powtórzy swej prośby kilkakrotnie, lub który nie pobiegnie za przechodniem choć kilka kroków, rzadko dostanie jałmużnę. Zresztą określenie charakteru natrętnego lub zuchwałego działania mogłoby nastęrczyć trudności. Referent uważa, że nagminnie rozpowszechnione używanie dzieci do żebractwa, a to w celu obudzenia żywszego uczucia litości, jest środkiem demoralizującym i powinno być surowo karane. Również należy uwzględnić częste, szczególnie na wsi spotykane, wypadki posyłania do żebraniny niedołąnych rodziców i osób, pozostających na ich utrzymaniu. Sprawca, stosownie do okoliczności, może odpowiadać z art. 197 § 1, jeżeli złamał obowiązek alimentarny, a zarazem może odpowiadać z artykułu niniejszego, zachodziłby bowiem w tym wypadku zbieg przestępstw. Odnośne artykuły: 283 k. k. ros., art. 420 p. 2 k. k. ros., § 361 k. k. niem. zostały uchylone przez art. 35 rozporządzenia Prezydenta o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa.

Art. 26.

Kto publicznie dopuszcza się czynu, obrażającego wstydlivość, lub nieobyczajnego wybryku, wywołującego zgorszenie publiczne, ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

Uzasadnienie: Pod działanie powyższego artykułu podpadną w pierwszym rzędzie czyny, obrażające wstydlivość, które należy odróżnić od czynów nierządnych, mających na celu podniecenie pobudliwości płciowej, co stanowi przestępstwo z art. 211 proj. k. k. Referent uważa, że poza temi istnieje szereg czynów, nie podpadających pod powyższe dwie kategorie, a jednak stanowiących pewien, dość znaczny interes z punktu widzenia prawa karnego. Należą tutaj wybryki, charakteryzujące się tem, że są pozbawione jakiegokolwiek celu przestępnego, jednak same przez się naruszają dobre obyczaje i wywołują publiczne zgorszenie. Pojęcie wybryku zna kodeks karny niemiecki z r. 1871 § 360 p. 11. Orzecznictwo podkreśla, że czyn ten jest wymierzony przeciwko obyczajności powszechnej (Verkehrssitte) i sprowadza się do zaniepokojenia ludzi w ich poczuciu porządku zewnętrznego (p. orzeczenie z 30.VI. 1925, 410/25 i orzeczenie z 17.XI. 1927, 444/27)¹⁾. Będą tu należeć takie czyny, jak rzucanie kamieniami na cudzy dach (wypadki często na wsi spotykane), chodzenie na szworakach publicznie, przewrócenie szyldu przy cudzym sklepie i t. d. Artykuł powyższy pochłania art. 280, 281 k. k. ros., § 516 k. k. austr., § 184a, 360 p. 11 k. k. niem.

Art. 27.

Kto używa reklamy w celach nierządu lub w sposób obrażający wstydlivość reklamuje towary albo wystawia je na widok publiczny, ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., alba obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Przepis niniejszy jest skierowany przeciwko reklamowaniu nierządu i przedmiotów z nim związanych. Należą tu takie wypadki, jak zamieszczenie ogłoszenia o sprzedaży fotografii nagich kobiet, a nawet zamaskowane ogłoszenia o lokalach nierządu. Należy również uznać za karalne reklamowanie towarów, dozwołonych do sprzedaży, jednak w sposób, obrażający wstydlivość. Analogiczne przepisy spotykamy w projekcie szwajcarskim (§ 319 i 320).

---

¹⁾ p. Kodeks Karny, obowiązujący na ziemiach zachodnich R. P., opracowany przez dr. Leżańskiego, wyd. V. Poznań, 1930, str. 287.

Art. 28.

§ 1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, sporządza lub sprzedaje lekarstwa,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywnie do 3.000 zł.

§ 2. Lekarstwa, będące w posiadaniu osób, wymienionych w § 1, ulegną kónfiskacie.

Uzasadnienie: Handel lekarstwami w detalicznej postaci jest bardzo rozpowszechniony, szczególnie w mniejszych miastach, gdzie prym w tym przedmiocie dzierżą składy apteczne. Ludność wiejska i małomiasteczkowa chętnie korzysta z usług składów aptecznych, które sprzedają lekarstwa taniej, z powodu mniejszych kosztów handlowych (brak specjalnie opłacanego farmaceuty). Taki proceder ze względów na możliwość wyrządzenia niepowetowanej szkody na życiu i zdrowiu ubogiej ludności winien być karany. Specjalna ustawa aptekarska, która powinna byłaby uregulować tę kwestję, dotychczas nie ukazała się; wszelkie inne przekroczenia przepisów w przedmiocie wyrobu i obrotu farmaceutycznymi środkami będą mogły być ścigane na podstawie przepisu blankietowego (art. 11) ustawy niniejszej. Artykuł powyższy pochłania art. 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203 k. k. ros., § 345, 354, 365, 366, 367 u. k. austr., § 367 p. 3 k. k. niem.

Art. 29.

Kto wyrabia lub puszcza w obieg przedmiot, naśladujący pieniąż kruszcowy lub papierowy.

ulega karze aresztu do 2 miesięcy lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy ma na celu zabezpieczenie obrotu pieniężnego przed możliwem, nawet czasem bez złej woli, wprowadzeniem w błąd osób, nie znających się na pieniążkach. Chodzi tu o przedmioty imitujące pieniąż, lecz niewytwarzane i niepozbywane jako pieniąż, lecz jako towary samoistne lub jako opakowanie, np. blaszka imitująca monetę, papier imitujący banknot, a służący do zapakowania cukierka. Artykuł powyższy pochłania art. 346 k. k. ros., § 360 p. 6 k. k. niem., § 325 k. k. austr. Analogiczne przepisy spotykamy w proj. czesk. (§ 40) i w proj. szwajc. (§ 327).

Art. 30.

Kto, bez dostatecznej podstawy, wzbrania się w drobnym obrocie przyjąć obiegowy znak pieniężny,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy ma na celu ukrócenie sabotowania waluty polskiej, co może się zdarzyć w wypadkach wahań walutowych, a czasem nawet w warunkach normalnych. Czynu tego mogą dopuścić się osoby, chcące w ten sposób okazać brak zaufania i pogardę nietylę dla waluty, ile dla Państwa Polskiego. Brak zaufania do waluty polskiej jest jeszcze dość rozpowszechniony w zapadłych kątach Kresów Wschodnich, gdzie ludność woli brać ruble złote lub srebrne albo dolary, niż złote polskie. Analogiczny przepis znajduje się w Code penal (art. 475).

Art. 31.

Kto w czasie, przepisany przez ustawę, nie zawiadomi władzy lub nie ogłosi o mieniu znalezionem,

ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Brzmienie tego artykułu wzięte jest z broszury prof. Makarewicza „Powrotna fala“, str. 16. Prof. Makarewicz słusznie wywodzi, że przepis ten winien być ujęty w sposób blankietowy, gdyż termin zawiadomienia i granica wartości mienia znalezionego, co do którego istnieje obowiązek zawiadomienia, uregulowana jest rozmaicie w ustawach cywilnych, dotychczas obowiązujących na ziemiach polskich. Artykuł powyższy pochłania art. 571 i 572 k. k. ros., § 201 p. c i § 205 u. k. austr.

Art. 32.

Kto samowolnie korzysta z cudzego mienia, choćby go nie przywłaszczył w całości lub w części.

ulega karze aresztu do 2 miesięcy, lub grzywny do 2.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Do artykułu powyższego wprowadzono zastrzeżenie nieprzywłaszczenia rzeczy celem odgraniczenia się od wypadków kradzieży, gdyż w sytuacjach, na pierwszy rzut oka wątpliwych, może łatwo nastąpić pomieszenie pojęć. Jeżeli ktoś wykopuje cudzą ziemię i zwozi na swój grunt, popełnia kradzież, jeżeli ktoś na cudzym gruncie samowolnie suszy len lub używa cudzych koni do przejażdżki, popełnia przestępstwo z artykułu niniejszego. Artykuł powyższy pochłania art. 635 k. k. ros., § 290 k. k. niem.

Art. 33.

Kto samowolnie umieszcza na cudzej rzeczy ogłoszenie, napis lub rysunek albo kto samowolnie z cudzej rzeczy je usuwa, ulega karze aresztu do 1 miesiąca lub grzywny do 1.000 zł.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy przewiduje wypadki specyficznego korzystania z cudzego mienia, jakim jest np. rozpowszechnione w czasie wyborów umieszczanie plakatów na cudzych domach. Będzie tu także podpadał wypadek usuwania napisów i ogłoszeń sobie niewygodnych. Jeśli chodzi o usunięcie ogłoszenia, pochodzącego od instytucji państwowej lub samorządowej, to kara za to jest przewidziana w art. 2. Przewrócenie szyldu przy cudzym sklepie dokonane przez swawolne jednostki, będzie karane jako wybryk nieobyczajny z art. 15.

Art. 34.

Kto, w celach zysku, zajmuje się wróżbiarstwem, ulega karze aresztu do 1 miesiąca, lub grzywny do 1.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy przewiduje karalność wróżbiarstwa, dokonywanego w celach zysku, gdyż wróżbiarstwo bez otrzymywania za to zapłaty traktować można jedynie jako zabawę, natomiast uznać należy niebezpieczny charakter zawodowego wróżbiarstwa, gdyż przepowiednie wpływają niekiedy niemal zabójczo na nieodporne pod względem psychicznym natury. Zdarzały się wypadki, że osoby, którym wróżbita przepowiadała śmierć w pewnym terminie, popadały w chorobę umysłową.

Art. 35.

Kto przechowuje, sprzedaje lub wyrabia wytrychy lub inne narzędzia, służące do dokonania kradzieży, albo kto podrabia klucze według odcisków,

ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu karom łącznie.

Uzasadnienie: Artykuł powyższy ma na celu prewencję w stosunku do najbardziej rozpowszechnionego przestępstwa, a mianowicie kradzieży. Z artykułu tego można będzie ścigać także notorycznych przestępców, ujętych z wytrychami, którym jednak nie można udowodnić popełnienia konkretnego przestępstwa. Artykuł powyższy pochłania § 369 p. 1 k. k. niem., § 469 u. k. austr.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 61.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 649-04

Druk ukończono 19 października 1931 r.